МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Донецький національний медичний університет
Кафедра хірургічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректорка
з науково-педагогічної
роботи ДНМУ
проф. Ольга ЧЕРНИШОВА
_____
«28»_серпня___2025 р.

# РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ОНКОЛОГІЯ»

для здобувачів вищої освіти 4 курсу

Галузь знань І Охорона здоров'я
Спеціальність І1 «Стоматологія», 221 «Стоматологія»
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Лікар-стоматолог»
Статус нормативна

Лиман-2025

Розробники програми: доц. Жаріков С.О., Алієв Р.Ф.

Викладачі: ас. Алієв Р.Ф., с. Єрмоленко С.О.

Протокол засідання кафедри хірургічних дисциплін від 28.08.2025 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Станіслав ЖАРІКОВ
(підпис) (ПІБ)

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми _____ Ганна ВОРОНІНА
(підпис) (ПІБ)

Протокол засідання методичної комісії з клінічних дисциплін

від 28.08.2025 № 1

Голова методичної комісії
з клінічних дисциплін _____ Олена ГОМОЗОВА
(підпис) (ПІБ)

Пролонговано:

На 20_/20_н.р. _____ _____ 20__р., протокол №__
(підпис) (ПІБ завідувача)

На 20_/20_н.р. _____ _____ 20__р., протокол №__
(підпис) (ПІБ завідувача)

На 20_/20_н.р. _____ _____ 20__р., протокол №__
(підпис) (ПІБ завідувача)



2

## 1. Опис освітнього компоненту

| *Найменування показників* | *Характеристика освітнього компоненту за формами нявчання* | |
|---|---|---|
| | денна | заочна |
| ***Онкологія*** | | |
| *Статус освітнього компоненту* | обов'язкова | |
| *Мова викладання, навчання та оцінювання* | українська | |
| *Загальний обсяг: кредитів / годин* | 1/30 | |
| *Курс* | 4 | - |
| *Семестр* | 1 | - |
| *Кількість змістовних модулів за розподілом* | | |
| *Обсяг кредитів* | 1 | - |
| *Обсяг годин, в тому числі* | 30 | - |
| *Аудиторні* | 20 | - |
| *Лекції* | 4 | - |
| *Самостійна робота* | 10 | - |
| *Форма семестрового контролю* | - | - |

## 2. Мета та завдання освітнього компоненту

Метою викладання навчальної освітнього компоненту є вивчення здобувачами освіти теоретичних основ та засвоєння практичних навичок з клінічної онкології, необхідних для практичної діяльності лікаря.

***Основні завдання предмета*:**

- ознайомлення здобувачів освіти із організацією онкологічної допомоги населенню та з сучасними принципами діагностики і лікування онкологічних хворих;
- вивчення основних нозологічних форм злоякісних пухлин, їх клінічних проявів, особливостей перебігу і методів діагностики та лікування;
- опрацювання практичних навичків з питань організації онкологічної допомоги, профілактики, ранньої діагностики злоякісних пухлин та реабілітації пацієнтів;
- визначення тактики лікаря загального профілю при підозрі на наявність злоякісної пухлини.

**Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:**

**Загальні компетентності (ЗК)**

**ЗК 1** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

**ЗК 2** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

**ЗК 3** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

**ЗК 4** Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності

**ЗК 5** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

**ЗК 6** Здатність приймати обґрунтовані рішення

**ЗК 8** Здатність до міжособистісної взаємодії

**ЗК 11** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

**ЗК 15** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

**Спеціальні (фахові, предметні) компетентності**

**ФК 1** Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

**ФК 2** Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

**ФК 3** Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання

**ФК 5** Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань

**ФК 6** Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань

**ФК 7** Здатність до діагностування невідкладних станів

**ФК 8** Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

**ФК 10** Здатність до виконання медичних маніпуляцій

**ФК 16** Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

**ФК 24** Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

**Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти**

**ПРН 1** Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності

**ПРН 2** Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров’я

**ПРН 4** Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2)

**ПРН 5** Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4),

враховуючи вік пацієнта

**ПРН 6** Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікарякерівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2)

**ПРН 7** Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні ) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

**ПРН 8** Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу

**ПРН 9** Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами

**ПРН 14** Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування

## 3. Результати навчання за дисципліною

Засвоївши повний курс освітнього компоненту здобувач освіти повинен ***вміти:***

- Виявляти етіологічні фактори, фактори ризику та патогенетичні аспекти найбільш поширених захворювань онкологічного профілю.
- Виявляти передракові стани, формувати групи ризику, проводити диспансерне спостереження
- Класифікувати основні пухлинні захворювання за системою TNM, проводити стадіювання захворювання.
- Аналізувати типову та атипову клінічну картину основних пухлинних захворювань різної локалізації.
- Визначати найбільш поширені синдроми і клінічні симптоми при найбільш поширених пухлинних захворюваннях різної локалізації.
- визначати тактику обстеження та інтерпретувати результати спеціальних методів обстежень, проводити диференціальну діагностику та формулювати попередній діагноз.

- Визначати тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування) на вказану патологію.
- Трактувати загальні питання медичної реабілітації найбільш поширених пухлинних захворювань та принципів косметичної онкохірургії.
- Проводити первинну і вторинну профілактику захворювань найбільш поширених пухлинних захворювань.
- Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених пухлинних захворюваннях.

## 4. Структура освітнього компоненту

Тематичний план для денної форми навчання

| Назва змістових модулів, тем | Усього | Розподіл годин між видами робіт | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Аудиторні | | | Самостійна |
| | | Лекції | Семінари | Практичні | |
| **Тема 1.** Етіологія та епідеміологія злоякісних новоутворень. Організація онкологічної допомоги. Основи профілактики злоякісних новоутворень. Патологія пухлинного росту. Патогенез клінічних синдромів. | 8,5 | 2 | - | 4 | 2,5 |
| **Тема 2.** Пухлини слизової оболонки порожнини рота (передракові захворювання). Рак слизової оболонки порожнини рота. Рак язика. Рак слизової оболонки щоки (+оболонки твердого та м'якого піднебіння). Рак слизової оболонки альвеолярного краю верхньої та нижньої щелепи | 8,5 | 2 | - | 4 | 2,5 |
| **Тема 3.** Рак губи (нижньої та верхньої). Методи діагностики злоякісних новоутворень. Принципи лікування пацієнтів зі злоякісними новоутвореннями. Реабілітація хворих онкологічного профілю. | 6,5 | - | - | 4 | 2,5 |
| **Тема 4.** Пухлини щелеп. Саркома нижньої щелепи. Пухлини слинних залоз (доброякісні та злоякісні). | 6,5 | - | - | 4 | 2,5 |
| **Разом** | **30** | **4** | **-** | **16** | **10** |

## 5. Програма освітнього компоненту

**Тема 1.** Етіологія та епідеміологія злоякісних новоутворень. Організація онкологічної допомоги. Основи профілактики злоякісних новоутворень. Патологія пухлинного росту. Патогенез клінічних синдромів.

**Тема 2.** Пухлини слизової оболонки порожнини рота (передракові захворювання). Рак слизової оболонки порожнини рота. Рак язика. Рак слизової оболонки щоки (+оболонки твердого та м'якого піднебіння). Рак слизової оболонки альвеолярного краю верхньої та нижньої щелепи.

**Тема 3.** Рак губи (нижньої та верхньої).
Методи діагностики злоякісних новоутворень. Принципи лікування пацієнтів зі злоякісними новоутвореннями. Реабілітація хворих онкологічного профілю.

**Тема 4.** Пухлини щелеп. Саркома нижньої щелепи. Пухлини слинних залоз (доброякісні та злоякісні).

## 6. Контроль навчальних досягнень

*6.1. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти*

Знання здобувачів освіти оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

• оцінка «*відмінно*»: здобувач освіти відмінно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст освітнього компоненту, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

• оцінка «*добре*»: здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має достатні практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у викладенні теоретичного змісту або під час аналізу продемонстрованих практичних навичок;

• оцінка «*задовільно*»: здобувач освіти в основному опанував теоретичні знання освітнього компоненту, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача освіти невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, недостатньо оцінює факти та явища, що пов'язані з його майбутньою діяльністю;

• оцінка «*незадовільно*»: здобувач освіти не опанував навчальний матеріал освітнього компоненту, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні

наукове мислення, практичні навички не сформовані.

*6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії й оцінювання.*

Самостійна робота здобувачів освіти, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

*6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.*

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліку, визначених програмою освітнього компоненту.

*Максимальна кількість балів, яку* здобувач освіти *може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів.*

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності та підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля здобувачу освіти виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за багатобальною шкалою з використанням прийнятих в Університеті та затверджених критеріїв оцінювання для відповідного освітнього компоненту. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Знання здобувачів освіти повинні бути оцінені на кожному занятті (з кожної теми). При цьому на одному занятті здобувач освіти може отримати кілька оцінок за різні види діяльності (усна відповідь, практичні навички та вміння, письмовий або комп'ютерний контроль тощо).

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Перерахунок у бали здійснюється перед підсумковим модульним контролем (або на останньому занятті для освітніх компонентів, формою контролю яких є залік).

Перед підсумковим модульним контролем на підставі оцінок за традиційною шкалою, виставлених під час вивчення модуля (за кожне заняття та за індивідуальне завдання), обчислюється середнє арифметичне (СА) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми. Отримана величина конвертується у бал за багатобальною шкалою таким чином:

| Шкала | 200 балів |
|---|---|
| Освітні компоненти, що завершуються ПМК | СА : 5 х120 |
| Освітні компоненти, що завершуються заліком | СА : 5 х 200 |

Бали за індивідуальні завдання нараховуються здобувачу освіти лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 10-12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних здобувачем освіти на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

*6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.*

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі освіти, які відвідали усі передбачені навчальним планом з освітнього компоненту аудиторні навчальні заняття та при вивчені модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Здобувачу освіти, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати перевірку теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 60% від максимальної суми балів за ПМК (тобто, не менше 48 балів)/

Кількість балів, яку здобувач освіти, набрав з освітнього компоненту, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів освітнього компоненту (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів освітнього компоненту).

*6.5. Орієнтовний перелік питань до підсумкового модульного контролю.*

1. Етіологія та епідеміологія злоякісних новоутворень. Показники захворюваності та смертності — їх визначення та значення.
2. Етіологія та патогенез злоякісного росту.
3. Основні клінічні феномени злоякісних новоутворень.
4. Первинно-множинні пухлинні ураження.
5. Паранеопластичні синдроми.
6. Поняття про стандарти діагностики та лікування.
7. Інструментальна діагностика в онкології.
8. Морфологічна діагностика пухлин.
9. Біохімічні та імунологічні методи дослідження.
10. Загальні принципи лікування злоякісних пухлин.
11. Хірургічне лікування ЗН.
12. Променеве лікування ЗН.
13. Медикаментозна терапія.
14. Протибольова терапія.
15. Реабілітація хворих онкопрофілю.

16. Пухлини слизової оболонки порожнини рота.
17. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота.
18. Рак слизової порожнини рота.
19. Рак язика.
20. Рак слизової оболонки щоки.
21. Рак слизової оболонки твердого та м’якого піднебіння.
22. Рак слизової оболонки альвеолярного краю верхньої та нижньої щелепи.
23. Передракові стани та рак губи.
24. Рак нижньої губи.
25. Рак верхньої губи.
26. Пухлини щелеп.
27. Саркома нижньої щелепи.
28. Пухлини слинних залоз.
29. Доброякісні пухлини слинних залоз.
30. Злоякісні пухлини слинних залоз.

| Оцінка у 200-бальній системі | Оцінка у традиційній чотирьохбальній шкалі | Оцінка с системі ECTS |
|---|---|---|
| 180-200 | 5 | A |
| 164-179 | 4 | B |

*6.6. Шкала відповідності оцінок*

Отриманий результат у 200-бальній шкалі конвертується в традиційну чотирьохбальну систему та систему ECTS за наступною таблицею:

## 7. Навчально-методична картка освітнього компоненту

Тематичний план лекційних занять для *денної* форми навчання

| № з/п | Тема | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | Етіологія та епідеміологія злоякісних новоутворень. Організація онкологічної допомоги. Основи профілактики злоякісних новоутворень. Патологія пухлинного росту. Патогенез клінічних синдромів. | 2 |
| 2 | Методи діагностики злоякісних новоутворень. Принципи лікування пацієнтів зі злоякісними новоутвореннями. Реабілітація хворих онкологічного профілю. | 2 |
| | **Всього** | **4** |

Тематичний план практичних занять для *денної* форми навчання

| № з/п | Тема | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | Етіологія та епідеміологія злоякісних новоутворень. Організація онкологічної допомоги. Основи профілактики злоякісних новоутворень. Патологія пухлинного росту. Патогенез клінічних синдромів. | 4 |
| 2 | Пухлини слизової оболонки порожнини рота (передракові захворювання). Рак слизової оболонки порожнини рота. Рак язика. Рак слизової оболонки щоки (+оболонки твердого та м’якого піднебіння). Рак слизової оболонки альвеолярного краю верхньої та нижньої щелепи. | 4 |
| 3 | Рак губи (нижньої та верхньої). | 4 |
| 4 | Пухлини щелеп. Саркома нижньої щелепи. Пухлини слинних залоз (доброякісні та злоякісні). | 4 |
| | **Всього** | **16** |

Тематичний план практичних самостійної роботи здобувач освітиів *денної* форми

навчання

| № з/п | Тема | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | Епідеміологія та етіопатогенез злоякісних пухлин. Фактори ризику. Принципи класифікації пухлин за системою TNM. | 2,5 |
| 2 | Методи діагностики пухлин. | 2,5 |
| 3 | Принципи лікування та диспансерного нагляду за онкохворими. | 2,5 |
| 4 | Паранеопластичні синдроми. | 2,5 |
| | **Всього** | **10** |

## 8. Рекомендовані джерела

### Основна (Базова)

1. Вибрані лекції з клінічної онкології: Навч. посіб./ Бондар Г.В., Думанський Ю.В., Антіпова С.В., Попович О.Ю. та ін. – Луганськ: ВАТ «Луганська обласна друкарня», 2009. – 560 с.

2. Галайчук І.Й. Клінічна онкологія. Частина І: Посібник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 276 с.

3. Онкологія: Підручник. – 3-тє видання, перероб. і доп./Б.Т. Білинський, Н.А. Володько, А.І. Гнатишак, О.О. Галай та ін.; за ред. проф. Б.Т. Білинського. – К.: Здоров'я, 2004. – 528 с.

4. Щепотін І.Б., Ганул В.Л., Кліменко І.О. та ін. Онкологія. – К.: Книга плюс, 2006. – 496 с.

### Додаткова

1. В.І. Дрижак, М.І. Домбрович. Медсестринство в онкології. – Тернопіль "Укрмедкнига". – 2001. – 222 с.

2. Дрижак В.І., Домбрович М.І., Загурська Н.О., Корицький Г.І. Ендотоксикоз у клінічній онкології. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 128 с.

3. Шпарик Я.В., Ковальчук І.В., Білинський Б.Т. Довідник онколога. – Львів: "Галицька видавнича спілка", 2000. – 108 с.

4. Шпитальна хірургія / за ред. Л.Я. Ковальчука, Ю.П. Спіженка, В.Ф. Саєнка та ін. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.